

नेपाल आयल निगम लिमिटेड
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- (क) प्रस्तुतीकरण

पूर्णाङ्क :- २०

(ख) अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रबन्ध र विकास	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधान	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधान	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	

२. द्वितीय चरण : प्रस्तुतीकरण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ५०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) प्रस्तुतीकरण	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण	३० मिनेट
(ख) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट द्वितीय चरणमा प्रवेश गर्ने उम्मेदवारले द्वितीय चरणको खण्ड (क) प्रस्तुतीकरण (Presentation) सम्बन्धी परीक्षा दिनुपर्ने छैन ।
- प्रस्तुतीकरण (Presentation) परीक्षाको लागि उम्मेदवारलाई नेपाल आयल निगम लिमिटेड सम्बन्धित कुनै समसामयिक विषय/सवाल (Contemporary Issues) वा Topic उपलब्ध गराईनेछ । प्रत्येक उम्मेदवारले दिइएको Topic का विषयमा निर्दिष्ट समयभित्र व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ । यसको मूल्याङ्कन विषयवस्तु (Content), प्रस्तुतिको सुगठन वा ढाँचा (Organization) र प्रस्तुतिको प्रभावकारिता (Delivery Effectiveness) आधारमा हुनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०८/११

नेपाल आयल निगम लिमिटेड
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम
स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)
प्रथम पत्र : शासकीय प्रबन्ध र विकास
खण्ड (क) – (५० अङ्क)
(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

१. शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू

- १.१ शासकीय (Governance) प्रबन्ध को अवधारणा, विशेषता र यसका विविध पक्षहरू
- १.२ संविधानवाद, नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
- १.३ राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन
- १.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकार
- १.५ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता, सुशासन र पारदर्शिता
- १.६ सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- १.७ सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र समावेशीकरण
- १.८ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.९ कम विकसित तथा भूपरिवेष्टित राष्ट्रको अधिकार

२. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन (Public Service Management)

- २.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभूत मान्यताहरू (Values)
- २.२ सार्वजनिक सेवाको व्यवस्थापन र चुनौती
- २.३ सरकार तथा सार्वजनिक संस्थान तथा कम्पनीबाट प्रवाह गरिने सेवाहरू र सेवाको मूल्यांकन, पृष्ठपोषण तथा गुनासो व्यवस्थापन, ग्राहक सम्पर्क व्यवस्थापन (Customer Relations Management) र सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण
- २.४ सार्वजनिक जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी, नैतिकता, ईमान्दारिता र व्यवसायिकताको आवश्यकता, यसका निर्धारक मानक तथा आयामहरू
- २.५ संगठनात्मक कार्यसंस्कृति
- २.६ नागरिक कर्तव्य, आध्यात्मिकता (Spirituality), मानवीय मूल्य र मान्यता र सेवा प्रवाहमा नागरिक संलग्नता
- २.७ सेवा प्रवाहमा विद्युतीय शासन (e- Governance)
- २.८ संगठित अपराध : विद्युतीय अपराध (Cyber-crime), मिलेमतो (Cartelling), एकाधिकार (Monopoly), भ्रष्टाचार र मुद्रा निर्मलीकरण (Money Laundering)

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

३. विकासका आयामहरू

- ३.१ विकासको अवधारणा, यसका विविध पक्षहरू र नवीनतम उपागमहरू

नेपाल आयल निगम लिमिटेड

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)

- ३.२ विकासका आयामहरू – मानव विकास, गरिबी निवारण, जलवायु परिवर्तन, लैंगिक सवाल, विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारिकरण, समावेशी विकास, विविधता व्यवस्थापन, सन्तुलित विकास, गैह्र सरकारी क्षेत्र र विकास
- ३.३ दिगो विकास लक्ष्यहरू र नेपालको प्रयास, उपलब्धी तथा चुनौतीहरू
- ३.४ नेपालमा योजनावद्ध विकास, उपलब्धी र चुनौती तथा चालु आवधिक योजना
- ३.५ विपद संवेदनशील विकास र हरित विकासको अवधारणा
- ३.६ आयोजना/परियोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- ३.७ परियोजना विश्लेषण (Project analysis) तथा परियोजना व्यवस्थापन
- ३.८ व्यवसायिक योजना (Business Plan)

४. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- ४.१ नेपालको अर्थ व्यवस्था
- ४.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)
- ४.३ नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- ४.४ सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी
- ४.५ नेपालका सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्रोत परिचालनको अवस्था र चुनौती
- ४.६ नेपालको सार्वजनिक संस्थान तथा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको लेखा सम्बन्धी अवधारणा तथा लेखापरीक्षण
- ४.७ वित्तीय विश्लेषणका विभिन्न विधिहरू
- ४.८ चालु मौद्रिक तथा वित्तीय नीति
- ४.९ नेपालमा बैदेशिक सहायता र बैदेशिक लगानी
- ४.१० संयुक्त राष्ट्रसंघ (UNO), विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक तथा अन्य बहुपक्षीय एवं द्विपक्षीय सहयोग नियोगहरू
- ४.११ अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार प्रणाली, तेल निर्यात गर्ने राष्ट्रहरूको संगठन (OPEC) र पेट्रोलियम पदार्थको अन्तर्राष्ट्रिय बजार सम्बन्धी जानकारी
- ४.१२ विश्वव्यापार संगठन (WTO), नेपालको विश्व व्यापार संगठनमा सहभागिता र चुनौती

नेपाल आयल निगम लिमिटेड
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम
स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

१. कानूनको परिचय र सामान्य सिद्धान्त
  - १.१ कानूनको अर्थ, महत्व र कानूनका स्रोतहरू
  - १.२ संविधानवाद सिद्धान्त र व्यवहार
  - १.३ कानूनको शासन
  - १.४ शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन
  - १.५ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त
  - १.६ मौलिक हक र सो को प्रचलन
२. कानून र न्यायका सैद्धान्तिक पक्ष
  - २.१ सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
  - २.२ प्रमाण कानूनका आधारभूत सिद्धान्त
  - २.३ प्रमाण परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
  - २.४ कानून व्याख्याका सिद्धान्त
  - २.५ दण्डका सिद्धान्त
  - २.६ नजीरका सिद्धान्त
  - २.७ पिडित राहत शास्त्रका सिद्धान्त
  - २.८ विलम्बको सिद्धान्त
  - २.९ दण्डका सिद्धान्त
  - २.१० फौजदारी न्यायका मान्य सिद्धान्त
  - २.११ फौजदारी न्याय प्रशासन र देवानी न्याय प्रशासनको आधारभूत भिन्नता
  - २.१२ फौजदारी तथा देवानी संहिताका आधारभूत पक्ष
  - २.१३ देवानी र फौजदारी कार्यविधि
  - २.१४ विशेष र संक्षिप्त कार्यविधि
३. अदालतका काम कारवाही र सरकारी वकील सम्बन्धी विषय
  - ३.१ म्याद, हदम्याद, प्राडन्याय, हकदैया र क्षेत्राधिकार
  - ३.२ रिट निवेदन, लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा
  - ३.३ कानूनी राय र कानूनी रायको उपयोगिता
  - ३.४ लिखतको दर्ता र दरपिट
  - ३.५ कोर्टफि, धरौटी, जमानी
  - ३.६ वैयक्तिक गोपनियता तथा प्रतिष्ठा विरुद्धका कसुर
  - ३.७ वारेस, तारिख, आदेश सम्बन्धी व्यवस्था
  - ३.८ दावी वा फिरादपत्र, प्रतिउत्तर र प्रतिवादी, म्याद
  - ३.९ बयान, बकपत्र, वारेसनामा र मञ्जुरनामा सम्बन्धी व्यवस्था,
  - ३.१० बहसनोट, बहसकला र बहस व्यवस्थापन
  - ३.११ अल्पकालिन आदेश र अन्तरिम आदेश
  - ३.१२ ठेक्का पट्टा, सम्भौता, करारनामा, अन्तराष्ट्रिय ठेक्कापट्टा, सन्धि सम्भौता

नेपाल आयल निगम लिमिटेड

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)

- ३.१३ मुद्दाको कारवाही, सुनुवाई र फैसला र फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.१४ प्रहरी हिरासत र न्यायीक हिरासत सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.१५ फैसला लेखन तथा फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.१६ सरकारवादी फौजदारी मुद्दाका अनुसन्धान र अभियोजन एव विभिन्न प्रकारका मुचुल्काहरू
- ३.१७ थुनछेक सम्बन्धी प्रक्रिया र साक्षी परीक्षण

खण्ड (ख) - (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

४. कानून तथा न्याय सम्बन्धी समसामयिक विषय
  - ४.१ मानव अधिकार र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको अवधारणा मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा नेपालमा भएका कानूनी व्यवस्था
  - ४.२ सार्वजनिक सरोकारको विवाद र रिट
  - ४.३ न्यायीक सक्रियता र आत्मसंयम
  - ४.४ पीडित न्याय प्रणालीको अवधारणा र प्रयोग
  - ४.५ वातावरणीय न्यायको अवधारणा
  - ४.६ उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी
  - ४.७ विवाद समाधानको बैकल्पिक उपाय (Alternative Dispute Resolution)
५. कानून तर्जुमा तथा कानूनका विविध पक्ष
  - ५.१ ऐन, नियम, विनियम, कार्यविधि र गठन आदेशको परिचय
  - ५.२ कानून तर्जुमा सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ढाँचा र संरचना)
  - ५.३ सन्धि सम्झौता निर्माण र कार्यान्वयन
  - ५.४ कानूनी लिखत सम्बन्धी ज्ञान र मस्यौदा सम्बन्धी सीप
  - ५.५ व्यवस्थापन विधि
  - ५.६ अधिकार प्रत्यायोजन
  - ५.७ प्रशासकिय कानून र प्रशासनिक निकायका न्यायिक अधिकार
६. संविधान, ऐन कानूनहरू
  - ६.१ नेपालको वर्तमान संविधान
  - ६.२ नेपाल आयल निगम सम्बन्धी कर्मचारी प्रशासन विनियमावली, आर्थिक प्रशासन तथा खरिद नियमावली
  - ६.३ पेट्रोलियम पदार्थको खरिद, विक्री, ढुवानी, गुणस्तर सम्बन्धी नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था
  - ६.४ मुलुकी देवानी संहिता, २०७४
  - ६.५ मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४
  - ६.६ फौजदारी कसुर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४
  - ६.७ कानून व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५०
  - ६.८ नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१०

नेपाल आयल निगम लिमिटेड
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : अधिकृत, सेवा : अप्राविधिक, समूह : कानून, तह : ८, पद : प्रबन्धक (कम्पनी सचिव)

- ६.९ प्रमाण ऐन, २०३१
- ६.१० पेट्रोलियम ऐन, २०४०
- ६.११ संस्थान ऐन, २०२१
- ६.१२ बोनस ऐन, २०३० तथा बोनस नियमावली, २०३९
- ६.१३ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- ६.१४ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ६.१५ सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४
- ६.१६ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- ६.१७ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
- ६.१८ अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५
- ६.१९ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३
- ६.२० प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४
- ६.२१ प्रतिस्पर्धा प्रवर्धन तथा बजार संरक्षण ऐन, २०६३
- ६.२२ विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार सम्बन्धी ऐन, २०६३
- ६.२३ सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money Laundering) निवारण ऐन, २०६४
- ६.२४ दामासाही ऐन, २०६३
- ६.२५ कम्पनी ऐन, २०६३

७. Contemporary Legal Developments

- 7.1 Concept of Jurisprudence
- 7.2 Natural Justice
- 7.3 Intellectual property rights - Concept, types/prospects
- 7.4 Information Technology Law including Cyber Laws – Concept and prospects
- 7.5 Competition Law - Concept, purpose/prospects
- 7.6 Major statutes concerning environmental law
- 7.7 Code of Conduct of Judges, Public Prosecutors, Lawyers and Civil Servants
- 7.8 Administration of Justice in Federal Structure
- 7.9 New trends in Law and Justice
- 7.10 General Introduction to International Law
- 7.11 Human Rights and Humanitarian Law
- 7.12 Domestication of International Law